

Gestió ambiental i ordenació del territori

2015/2016

Codi: 101067

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500254 Geologia	OT	3	0
2500254 Geologia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: David Perez Hidalgo

Correu electrònic: David.Perez.Hidalgo@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Els coneixements previs necessaris per a la realització de l'assignatura queden assumits a partir de les assignatures obligatòries de la carrera.

Poden ajudar també les assignatures optatives següents:

- Hidrogeologia
- Enginyeria geològica
- Ambients geològics actuals
- Riscos geològics

Objectius

- Conèixer els procediments per a la realització d'un estudi i/o una avaluació d'impacte ambiental
- Conèixer la legislació lligada a les avaluacions ambientals
- Reconèixer els principals efectes de les activitats humanes sobre el medi natural.
- Saber identificar i valorar impactes ambientals en el medi físic
- Estar capacitat per proposar mesures mitigadores d'impactes en el medi físic
- Saber analitzar críticament una avaluació ambiental.

Competències

Geologia

- Demostrar que es comprenen les dimensions espacials i temporals dels processos terrestres, i en escales diferents.
- Descriure, analitzar, avaluar, planificar i gestionar el medi físic i el patrimoni geològic.
- Elaborar i interpretar mapes geològics i altres tipus de representació de la informació geològica (columnes, quadres de correlació, talls geològics, etc.).

- Identificar i tractar problemes mediambientals, planificar l'ordenació del territori i conèixer els principis de la prevenció i la mitigació dels riscos geològics.
- Planificar l'exploració i el desenvolupament sostenible de recursos geològics.
- Processar, interpretar i presentar dades de camp utilitzant tècniques qualitatives i quantitatives, així com els programes informàtics adequats.
- Reconèixer els sistemes geomorfològics, interpretar les formes del relleu i valorar l'evolució del paisatge.
- Utilitzar sistemes d'informació geogràfica aplicats a la geologia.
- Valorar els problemes morals i ètics de les recerques i reconèixer la necessitat de seguir els codis de conducta professionals.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el coneixement dels processos geològics per identificar i solucionar problemes mediambientals, d'ordenació del territori i de risc geològic.
2. Conduir l'activitat professional en el camp de la geologia mediambiental, mantenint principis morals i ètics.
3. Crear i gestionar bases de dades i topologies per combinar dades i obtenir resultats gràfics en 2D i 3D utilitzant SIG per a l'àmbit de la gestió mediambiental, l'anàlisi de riscos i la inventariació d'elements d'interès de patrimoni geològic.
4. Descriure, analitzar, avaluar, planificar i gestionar el medi físic i el patrimoni geològic.
5. Elaborar mapes geològics temàtics per a la gestió i la remediació mediambientals, i de divulgació d'informació de patrimoni geològic.
6. Emmarcar l'evolució dels medis geològics i les propostes de mitigació i/o remediació dins d'escales espaciotemporals.
7. Fer la selecció i la síntesi de la informació de camp i fer-ne un tractament informàtic qualitatiu i quantitatiu utilitzant diferents programes informàtics.
8. Identificar i processar el valor i les fonts de dades de camp amb implicacions mediambientals.
9. Interpretar la dinàmica del relleu a diferents escales espaciotemporals en termes de risc i d'ordenació del territori.
10. Planificar les etapes progressives d'exploració segons cada tipus de projecte i les etapes de desenvolupament des del punt de vista de la sostenibilitat, per evitar pèrdues irreparables de recursos i/o patrimoni geològic.

Continguts

1. El territori: Necessitat d'ordenació i planificació. El territori com a concepte: natura o societat? La intervenció al territori i en l'assignació de recursos. El context actual.

2. Conceptes bàsics sobre impacte ambiental. Els estudis d'impacte ambiental (EIA). Tipus d'avaluacions ambientals segons l'escala del projecte. Legislació bàsica europea, estatal i catalana. Projectes sotmesos a EIA. *Screening*.

3. Estructura i contingut dels EIA. Aspectes obligatoris, definició de l'abast de l'estudi (*scoping*). Inventaris sobre el medi natural. Estudi d'alternatives. Impactes sobre el medi natural. Aspectes formals de l'estudi. Informació pública i DIA.

4. Introducció al medi físic i informació bàsica per a la seva AIA. Factors. El medi físic inert. Causes d'impacte al medi físic. Informació general. Dades geològiques. Dades hidrològiques. Mapes de risc. Dades hidrogeològiques. SIG. Mapes de vulnerabilitat a les aigües subterrànies. Patrimoni geològic.

4. Avaluació de l'impacte dels abocaments. Impacte d'una EDAR.

5. La gestió i planificació de l'energía. La problemàtica energètica i els models de gestió. El Pla de l'Energia a Catalunya. Gestió local de l'energia i els plans d'acció per a l'Energia Sostenible.

6. La gestió i planificació de l'aigua. La problemàtica de l'aigua i els models de gestió. Legislació en matèria d'aigua. La planificació hidrològica i els plans de gestió de conques. Altres plans: sanejament i espais fluvials. La gestió local de l'aigua.

7. La gestió i conservació del paisatge. La Carta Europea del Paisatge. La llei de paisatge a Catalunya. Els Estudis d'impacte i d'Integració Paisatgística.

8. Casos pràctics.

Metodologia

L'assignatura combina classes de teoria, treballs i classes pràctiques:

(1) classes magistrals o de teoria on s'expliquen els conceptes i els mètodes de la disciplina. A les sessions teòriques es destaquen i aborden els punts complicats i importants de cada unitat didàctica. Posteriorment, l'estudiant a partir de la informació bibliogràfica amb el seu treball personal haurà d'assimilar els conceptes explicats. Les sessions teòriques són de 50 minuts de durada i es faran emprant material audiovisual preparat pel professor i que l'alumne tindrà disponible al Campus Virtual.

(2) Treball pràctic en grup a realitzar per l'alumnat, orientats a aplicar a casos pràctics els conceptes i mètodes explicats a teoria. Treball en grups de 4-5 alumnes sobre una de les opcions següents:

- Anàlisi de casos pràctics a posteriori de l'eficàcia assolida per les mesures proposades en l'EIA per mitigar efectes adversos d'una part o tram d'una obra pública realitzada a Catalunya.
- Avaluació crítica d'un estudi d'impacte ambiental (o d'una part) sotmès a informació pública i presentació, si s'escau, d'algunes propostes per a millorar-lo.

El treball estarà tutoritzat pel professor en sessions fixades als horaris on es farà un seguiment i supervisió del mateix. Caldrà presentar un guió complet (1 pàg. A4) a la primera sessió de tutoria indicant el cas seleccionat, el nom dels alumnes constituents del grup, i la relació dels aspectes a tractar. Es presentarà una memòria sintètica d'un màxim de 10 pàgines (5 de text i 5 de taules i figures) i se'n farà una exposició pública a la resta de la classe. Aquest treball serà obligatori i representarà un 30% de la qualificació final.

(3) Classes pràctiques/Seminaris. Es treballaran diferents casos pràctics relacionats amb el temari tractats a l'assignatura. A més, en algunes de les classes s'ampliarà, comentarà i discutirà diferent informació per a la millora dels treballs pràctics.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Casos pràctics	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Classes magistrals	30	1,2	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories i supervisió treball pràctic	10	0,4	1, 4, 7, 8, 10
Tipus: Autònomes			
Treball pràctic	82	3,28	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

- Examen (dos parcials, un a mitjans de curs i l'altre al final de l'assignatura) (70%)
- Treball/anàlisi crític Estudi d'Impacte Ambiental (30%)

Totes les parts de l'assignatura son obligatòries.

Per aprovar l'assignatura cal que la mitjana d'ambdós exàmens parcials sigui superior a 5,0. Per a fer el promig, cal que cada una de les parts de l'assignatura i del treball pràctic tingui una nota superior a 4,0.

Aquelles persones que no arribin al 5 de promig dels dos exàmens parcials es podran presentar a un examen final en la data establertes per la coordinació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi crític d'un Estudi d'Impacte Ambiental	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Exàmens parcials/final	70%	4	0,16	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

Borrell J, Granyer O, Lleonart I, Tarruella X (2000) Recull d'accions per minimitzar l'impacte de les infraestructures viàries sobre el territori. Documents dels Quaderns de medi ambient Núm. 5. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya.

Conesa Fernández-Vitória V (2010) Guía Metodológica para la Evaluación del Impacto Ambiental. Mundi-Prensa. 4ª edició. Madrid.

Garméndia, A. (2005) Evaluación de impacto ambiental. Ed Pearson Educación, Madrid, 396p.

Gómez Orea D (2003) Evaluación de Impacto Ambiental, un instrumento preventivo para la gestión ambiental. 2ª edició ampliada. Editorial Mundi-Prensa. Madrid, Barcelona, México, 749p.

Mallarach JM (1999) Criteris i mètodes d'avaluació del patrimoni natural. Documents dels Quaderns de medi ambient Núm. 2. Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya.

Conesa Fernández-Vitória, V. (1997). Guía metodológica para la evaluación de impacto ambiental. 3ª ed. Mundi-Prensa.

Domenico, P.A. i F.W. Schwartz (1990). Physical and chemical hydrogeology. Wiley.

Gomez Orea D. (1999). Evaluación de impacto ambiental. 4a ed. Mundi-Prensa.

Keller, E.A and R.H. Blodgett (2007). Riesgos naturales. Procesos de la Tierra como riesgos, desastres y catástrofes. Person.

McCarthy, D (1997) Essentials of soil mechanics and foundations. Prentice-Hall.

Rau, J.G. and D. C. Wooten (1980). Environmental Impact Analysis Handbook. McGraw-Hill.

Soriano, M (1992). Evaluación de impacto ambiental.

Younger, P.L (2006). Groundwater in the Environment. An introduction. Blackwell Publishing.

Webs especialment recomanades sobre avaluació d'impacte ambiental

AIA, Departament de Medi Ambient (Generalitat):

http://mediambient.gencat.net/cat/el_medi/avaluacio_ambiental/

Pàgina principal sobre AIA de la CE: <http://europa.eu.int/comm/environment/eia/home.htm>

Altres webs d'interès

Agència Europea del Medi Ambient: <http://www.eea.eu.int>

Asociación Española de Evaluación de Impacto Ambiental <http://www.eia.es/>

International Association for Impact Assessment. <http://www.iaia.org/modx/>

Ministerio de Medio ambiente y M. Rural y Marino http://www.mma.es/portal/secciones/evaluacion_ambiental/

Comissió Europea, Dir. Gral. Medi Ambient: http://europa.eu.int/comm/environment/index_es.htm

Web de la UICN (www.iucn.org) UICN (2001)

Web de la Infra Eco Network Europe (IENE) (www.iene.info/)

PROTNAT: Banc de dades de figures i instruments per a la protecció del patrimoni natural a Catalunya (www.gencat.net/mediamb/pn/2protnat.htm)

Reculls de legislació a Internet

Legislació catalana, espanyola i europea:

http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/actuacions_i_serveis/legislacio/